

quos & Empedocles per litem & amicitiam Philosophans: Heraclitus Ephesus quoque Mundum aliquando per ignem corruptum, & elapso alicujus temporis spatio reparatum iri putavit. Aristotelem Mundi aternitatem statuisse plures dicunt; alii verò ajunt, non inveniri, quid de hoc argumento expresse senserit, utpote qui aliorum sententias tantum recensuerit. Peripatetici Mundum de facto aeternum, & in aeternum existere ingenitum & incorruptibilem arbitrati sunt. Sed has Ethnicorum nugae nos Christiani, quibus ex sacris Literis contrarium innouit, merito explodimus, ac Mundum à Deo Omnipotente creatum exordium suum habuisse, & finem quoque suum habiturum firmiter credimus. Creationis autem ratione Mundum Perfectum dici asserimus: E contrario Imperfectum quoque dici posse ex corruptibilitate ejus patet, quae ipsum invasit propter inobedientiam Primorum nostrorum Parentum, quae maledictionem divinam in Rerum Creaturarum Universitatem excitavit. Naturam totam corruptam ex loco Pauli Apostoli in epistola ad Romanos 8. v. 19. 20. 21. 22. demonstravimus in Praefatio pag. 13. & 14. Eandem incorruptibilitatem arguit quoque totius Machinae Creaturae renovatio futura die Novissimo, quo totam rerum Creaturarum Naturam igne absumptum, & renovatum iri sacra pagina plurimis in locis expresse dicit. Hac de re videatur Christophorus Scheinerus in Rosa Vrsinae lib. 4. part. 2. cap. 24. & 25. de Caeli, & siderum naturali corruptibilitate pro Solis, astrorum & Caeli naturâ corruptibili. Quo in loco non solum ex sacro Textu, sed etiam ex Patribus & aliis corruptibilitatem illam quam plurimis allatis testimoniis vir doctissimus adeo clarè & aperte demonstrat, ut qui illam negare velit, jure ac merito in Sole meridiano caligare dicatur. De Mundi corruptibilitate & interitu dignissimi sunt notata versus Lucretii Poetae & Epicuri Sæclatoris lib. 6.

Et quoniam docui mundi mortalia templa,
Esse, & nativâ consistere corpore Cælum,
Et quacunq; in eo sunt, fierique, necesse
Esse ea dissolvi.

Asseruit autem Poeta ille, Cælum augeri & minui, sicut ex atomis composita cætera: Atomorum autem corpuscula illa per infinitum, quod supponit, vacuum in perpetuo esse motu, & atterere incidentia corpora ex eis composita, ut plagâ distillant compositorum partes, cælumque ipsum incidentium corpusculorum plagâ & ictu minuat. Ex Luciani Icaromenippo colligere est, Philosophorum Antiquorum quosdam eâ fuisse imbutos opinione, ut Cælum alterabile esse, & in eo mutationes substantiales accidere arbitrati sint. Consule Ismaëlis Bullialdi Viri doctissimi Astronomiam Philolaicam lib. 1. cap. 5. Inter Aristotelem porro Sæclatorumque ejus Peripateticos, & Platonem atque Platonicos dissensus fuit de Mundo, dum illi Mundum ab aeterno existentem etiam in aeternum esse duraturum censuerunt; hi verò (ut Aristoteles putat) & aeternitatem ejus Mundo exordium attribuerunt, & finem quoque adscripserunt, ita ut secundum naturæ leges ipsum interire posse, sed divinâ dispensatione aeternum futurum, atque à lege corruptionis, cui naturaliter obnoxium esse statuerunt, exemptum iri crederent. De Mundi fine & renovatione Catholicorum sententiam recitat D. 1. à Sancto Iacobo in Integro Philosophiae Cursu ad mentem D. Thomae in libros Aristotelis quatuor de Cælo, & Mundo cap. 1. sect. 2. §. 5. & 6. I. Mundum statuant nunquam totum destrutum iri, aut in nihilum, ex quo fuit productus, reditum, sed quoad substantiam suam, i. e. Cælum, & Elementa, in aeternum perseveraturum. D. Ambrosii tom. 3. in cap. 7. 1. Cor. Tom. 5. cap. 22. in Apocalyp. Tom. 1. lib. 1. Hexam. cap. 3. D. August. de civit. Dei lib. 20. cap. 14. 16. & 24. lib. 3. de Genesi ad lit. cap. 2. & 3. & alibi passim. II. Mixta omnia, scilicet animalia, plantas &c. aliquando interituras, cessaturæque generationes, elementorum alterationes, cœli motus &c. D. Ambrosius in epistolam ad Corinthios, D. Augustinus laudatus cap. 16. Epsala 60. Apocalyp. 10. III. Etiam Cælum & Elementa non sint peritura, quoad substantiam, nihilominus debere mutari, ut S. Patres docent. IV. Immutationem istam in duobus sitam esse, primò in Elementorum purgatione, secundo in eorumdem perfectione. Purgationem illam per ignem fieri Patres ex 3. cap. Epistola 2. D. Petri colligunt. Vide caput ultimum Epsala 49. & citatos Patres Ambrosium & Augustinum. V. De igne autem illo, qualis, & in quâ Mundi Parte futurus sit, in diversis sententiis abeunt. D. Augustinus lib. 20. de Civit. cap. 16. Ignem Mundanos vocans, ne-

minem mortalium, nisi à Deo acceperit, scire affirmat. Author supplementi D. Thomae quest. 74. art. 3. Ignem illum ejusdem speciei cum Elementari fore sibi persuadet, qui & triplicem commemorat de eodem sententiam: Alii putant Elementarem à suâ sphaera descensurum per continuationem materiæ à Terrâ ad illius sphaeram, materiamque accensione multiplicatum iri. Quidam à Sole, per quassdam nubes congregatis Solaribus radiis, ut per specula fieri solet, excitatum iri opinantur. Nonnulli oriuntur autumant ex congregatione causarum omnium superiorum, & inferiorum, quæ ignendi vim habent, non naturâ, sed virtute Dei factâ, quemadmodum ad diluvium concurrerunt aquae omnes fluminum, fontium, cataractarum Cœli, &c. VI. De tempore, nimirum num ante, an verò post Ultimam Judicium Mundi conflagratio futura sit, etiam variant. Apostolus Petrus in die adventus futuram indicat, sed num ante, an verò post Judicium, non expresse dicit. D. Augustinus lib. 20. de Civit. cap. 14. & 18. post Judicium futuram asserit, & hanc ejus sententiam esse dicit Leonardus Coquens interpres ejus, qui D. Anselmum, & D. Prosperum eandem approbare ait. Conflagrationem ante Judicium inchoandam, & post illud absolvendam esse cum Alberto Magno, Durando, & aliis affirmat. Author supplementi D. Thomae quest. 74. artic. 7. cum D. Thomae in secundo scripto sentent. in 4. distinct. 47. artic. 4. imò & in primo scripto in 4. distinct. 48. Sententia fundamentum sunt dicta Scriptura Psal. 96. Ignis ante ipsum praecedet. Joel 2. Ante faciem ejus ignis vorans. VII. Temporis ipsius momentum, quo eventura sit eadem conflagratio, nemini notum esse, rectè cum D. Augustino lib. 18. de Civit. cap. 53. concludunt, & respondent cum Christo tanti mysterii indagacionem veritate & dicente, Non est vestrum nosse tempora, quæ Pater sibi reservavit. Sic Matth. cap. 24. vers. 36. & Marci 13. vers. 32. Idem Dominus noster dicit: De die autem & hora illa nemo scit, ne Angeli quidem Cælorum, sed Pater meus solus. Coniecturis ludere nonnulli hac de re, ac in primis Judaeorum Rabbini, inter quos Elias quidam ex sex Orationis Dominicae petitionibus Mundum sex annorum millibus duraturum conjecit. Item quia Deus sex Creationis diebus mundum absolvit, & septimo quievit. Quia sex priores Patriarchae morte vitam finiverunt, & septimus vivus est in Cælum translatus. Ab hac sententia non multum abhorrent D. Ambrosius tom. 3. lib. 7. in Lucam cap. 11. ad illa verba: In diebus octo post hac verba assumptis Petrum &c. Lactantius lib. 7. cap. 14. D. Augustinus lib. 20. de Civitat. cap. 7. Plures item alii, de quibus Genebrandus in Chronologia sua exord.

Unitas Mundi deinde in disceptationem venit, qua discutitur an tantum unus, an verò plures sint Mundi, & si non sint, num etiam fieri possint, ut plures existere possent? Antiquorum nonnulli plures Mundos esse censuerunt; Alii ex atomis constare cuncta opinantes jugi atomorum fluxu & refluxu Mundum perpetuo corrumpi & de novo generari autumavere: Alii absurdum omnino esse sibi persuadebant, quod in amplissimo spatio imaginario unicus Mundus existeret, quasi unica spica in vastissimo segetis campo: Alii ad alias opiniones prona diversa etiam statuebant. Plato & Aristoteles convenire in hoc, quod Unicum Mundum, etiam de possibili, esse asseruerint. Mundi unius Sacrae Literæ mentionem faciunt, non plurium. Aristoteles pluribus argumentis à Natura petitis tantum Mundum esse probat. Theologi Sacrum Textum; Hunc Philosophi, & cum primis Peripatetici sequuntur. Ut plures Mundi fieri non posse pluribus Argumentis asserere conatur. Questionem planè non necessariam, sed superuacanam omnino, ut & illam, Utrum per absolutam Dei potentiam Mundus ab aeterno existere potuerit, jure ac merito censemus, qui absconditam & incognitam Dei Creatoris nostri voluntatem, & mysteria nostram cognitionem fugientia inutili indagacione pericrurati nolumus.

Tandem diffusâ & difficili quaestione disceptari solet, An Mundus finitus an infinitus sit? & an finitus in spacio finito vel infinito constitutus videatur? Infinitum ex Antiquis Philosophis quidam asseruerunt; Sic enim placuit Anaximandro, Soleno, Melisso, Leucippo, Diogeni Apolloniati, & plerisque Stoicis, & ex recentioribus Jordano Bruno, & Francisco Patrio, atque aliis. Sed finitus esse Creatio ipsa arguit, quæ Creator certis limitibus Creaturam includit, & ab infinita sua Majestate distinguit. Probat idem

An unus, an plures Mundi.

An mundus finitus an infinitus?